

א) (כמויות 5 עד 7, ערכין 1:1, ט' ע' מגילה כה, מוספות ד"ה אלמלא, א) (לעיל ג' לקמן לו, ד) (סס"ג, ט) (לעיל טו, ט) ז"ל דלשמה,

תורה אור השלם

1. וְכִי יִהְיֶה שׁוֹר אִישׁ אֶת שׁוֹר רֵעֵהוּ וְגַם וְתִבְרַךְ אֶת אֶת הַשׁוֹר הַחַי וְהַצֵּב אֶת כִּסְפוֹ וְגַם אֶת הַדָּמַת יִחְצוּן: שְׂמוֹת כֹּה לֵה

ג'ליון הש"ס

גב' אהרן לר"ע ע"י קמנ דף מו ע"א מוס' ד"ה למא: שם קרנא דתורד ב"י ע"י לעיל דף י' ע"ב מוס' ד"ה לא לנכח:

מוסף רש"י

שוהפי ניתור. צההוא שור דמשפטי ציה קהלא שניהו דתמנה שותפין (לעיל ג'). והצו אתו כספו. בשנים המוטב מדגל, שור שזה מלמס שמתים שור שזה מלמס צין שהנלה שיה הדיה צין שהיה שור מעט, כשטול ויה חצי והי חצי המה מנאל כל אחד מפסדי חצי נוק שחוקק המיתה למט שהם משלם חצי נוק. שכן השין אמה למד לשלמן שין, כי צין האם לשלם חצי נוק לא פחות ולא יותר (שמות כא לה).

רבינו הגנאל

ש"מ בעל חוב מאור שקדם ובהו מוטבליה מה שגבה גבה, שדין שור המורד כיון דמן הדיקה משלם וזו היה דמסד ביה ולית ליה בתורא מדי אלא מלוה מסיק ביה, והאי תורה כשאר מוטבלי דמוק דמי וכל מה עשהה שור. וקיימי כי הא מתורה. ת"ר שור ששהו ר"י שנגה שור ששהו ר"י והכל בו ב"י וזו, ולא חבלי הבעלין, וזוה מצטמו, וכל שכן אם פיטמו דמי ליה המוק אנת מפסם ליה לתורא וזנא יריבנא לך, אינו נותן לו אלא משלם אנו, ואפי' שבה ועמד על ת' מאות וזו ולולי הגניחה, היה שור עתה חצי וזו, נותן לו כשעת הנוק חצי החוק, והוא כ"ה כספים. כחש מחמת הגניחה ולא מחמת מלאכה, נותן לו כשעת העמדה בדין כדון א), וכ"י עקיבה דמי שותפי ניתור. שמן כמה היה שור השור הניוק מקודם שייקו וכמה היה עתה בשעת העמדה בדין והפחיתם הגניחה משלם חצי נוק לניוק. שבה המוקק נותן לו כשעת הנוק, סלקא דפטמיה המוקק לתורה, פ"י שור ששהו ר"י שנגה שור ששהו ג' מאות וחבל בו ר"י דינו לישול השור בזוק שאינו משתלם אלא מגופו וישתלם י' וזו ויפסדי ק"י וזו. עמד המוקק ופוטם את שורו והשביתו ושורו ק"י וזו, אין לו לניוק לומי אטול השור כמות שורו

המנוה פרק שלישי בבא קמא

לד.

עין משפט
נר מצוה

פה א מיי פרק כ מהל' מלוה ולוה הלכה א סגנ עשין דל טושי' ע"מ פ"י קד סעי' א: פו ב ג מיי פ"ז מהל' מוקי ממונ ה"ל יא טושי' ע"מ פ"י מד סעי' א: פו ד ה ו מיי ע"ה ה"ל יא יב טושי' ע"מ סעי' ב: פה ז מיי ע"ה ה"ל יא טושי' ע"מ סעי' א: פה ח מיי ע"ה טושי' ע"מ סעי' ב:

רבינו הגנאל (המשך)

כשפיטמו המוקק, אבל שבת ממילא לא, אלא שקיל ניוק משבחה שיעור ניוקה. כחש המוקק, כגון שהיה ק' והיה החבלה שור ק"י ונתנה בשבת העמדה בדין המוקק ג', אין יכול הניוק לומי' לו חצי נוק, וכך היה שור שורד כשנה שדוק, אלא אומי' לו קח השור כמות שור שור ר' כ"י. ת"ר שור שור ר' שנגה שור שור ר' ונבלה פה ג' וזו, זה נוטל החצי החי וחצי המה וזה נוטל חצי החי וחצי המה וזה שור האמור בתורה, דברי ר' יהודה. ר' מאיר אומי' אין זה שור האמור בתורה אלא שור שור ר' שנגה שור שור ר' ואין הגבילה דמי' כלות, על זה נאמי ומכרו את השור החי וחצי את כספו, ומה אני מקיים וגם את המת יחצונו, פחת שפחתו מיתה מחצין בחי. פ"י אנת שור שור ש' שור שור ר' והגבילה יפה [ק]ן רואין השור כעשיו בחייו היה שור ר', המיתו פחת מרמיו ק' וזו ושהו נבלה ק' וזו, חצונו פחיתת השור המת חצים משלם המוקק מגופו שלחו וחצים מפסדי הניוק, ואקשי', מכדי בין לדברי ר' יהודה בין לדברי ר' מאיר פחת שפחתו מיתה מחצין בחי, שור שור ר' שנגה שור שור ר' והגבילה פה ג' וזו, לר' יהודה חולקין זה וזה, זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי חצי החי וחצי המת, ובין לר' מאיר דמי' פחת שפחתו מיתה מחצין בחי, שור שור ר' שנגה שור שור ר' והגבילה פה ג' וזו, לר' יהודה דמי' נוטל חציו שלחו מנה, נוטל דמי' הגבילה, וכך נוטל המוקק, ולר' מאיר נוטל חצי פחת שפחתו המיתה, והוא ע"ה כספים, והגבילה ע"ה כספים, אמר רבא מאי בינייהו, אמר רבא פחת נבילה איכא בינייהו, פ"י כגון שהיה שור הנבלה בשעת מיתה ג' כספים, שור שור כ', ר' מאיר סבר הגבילה לניוק, לא חיביה התורה לניוק אלא ע"ה שפחתו המיתה והוא ע"ה כספים, ור' יהודה סבר זה וזה חולקין והפסד הגבילה על שניהן, נמצא לר' מאיר שנוטל המוקק ע"ה מן החי וכי דמי הגבילה הכל צ"ה, ולר' יהודה נוטל חצי החי לשלם פחת הגבילה, נמצא

אילו הוה לאוהו חוב מוטבליה מה שגבה גבה, שדין שור המורד כיון דמן הדיקה משלם וזו היה דמסד ביה ולית ליה בתורא מדי אלא מלוה מסיק ביה, והאי תורה כשאר מוטבלי דמוק דמי וכל מה עשהה שור. וקיימי כי הא מתורה. ת"ר שור ששהו ר"י שנגה שור ששהו ר"י והכל בו ב"י וזו, ולא חבלי הבעלין, וזוה מצטמו, וכל שכן אם פיטמו דמי ליה המוקק אנת מפסם ליה לתורא וזנא יריבנא לך, אינו נותן לו אלא משלם אנו, ואפי' שבה ועמד על ת' מאות וזו ולולי הגניחה, היה שור עתה חצי וזו, נותן לו כשעת הנוק חצי החוק, והוא כ"ה כספים. כחש מחמת הגניחה ולא מחמת מלאכה, נותן לו כשעת העמדה בדין כדון א), וכ"י עקיבה דמי שותפי ניתור. שמן כמה היה שור השור הניוק מקודם שייקו וכמה היה עתה בשעת העמדה בדין והפחיתם הגניחה משלם חצי נוק לניוק. שבה המוקק נותן לו כשעת הנוק, סלקא דפטמיה המוקק לתורה, פ"י שור ששהו ר"י שנגה שור ששהו ג' מאות וחבל בו ר"י דינו לישול השור בזוק שאינו משתלם אלא מגופו וישתלם י' וזו ויפסדי ק"י וזו. עמד המוקק ופוטם את שורו והשביתו ושורו ק"י וזו, אין לו לניוק לומי אטול השור כמות שורו

ואפי' הויק עד שלא חב. נמי בעל חוב קדים לתפיסה וכיון דתפס אמאי מפיקין מיניה: ש"מ. בתמיה. דפלוגתא היא בעלמא (כמויות 7 עד 9). דאיכא למ"ד מה שגבה גבה: אית דגרסי ואפי' הויק עד שלא חב נמי דניוק קדים ש"מ כו'. כלומר אע"ג דניוק קדים שיעבדיה קשיא ליה האי: אילו גבך הוה. לכבר גבית ליה קודם שהויק: לאו מינד משלמינא. בתמיה: ושבת. ניזק ועמד על ד' מאות וזו: שאלמלא כו'. כלומר הוהיל ואיכא למימר אלמלא לא הויק היה עומד על שמונה מאות וזו נותן לו כ"ה וזיס כשעת הנוק ולא מני א"ל מאי אפסדתיך הא שבת טפי משום דלמר ליה ניזק אי לא אוקמתי הוי שבת וקאי על תמני מאה. ל"א שאלמלא לא הויק כו' ועכשיו טובע ניזק מלמס חציין של ד' מאות חצי נוק שהפסידו אינו נותן לו אלא כ"ה כשעת הנוק וראשון עיקר: יחש. הניזק מחמת המכה ונראה עכשיו הויק גדול יותר מתחילה כשעת הנוק נותן לו כפי נוק כשעת העמדה בדין כדקאמר לקמן קרנא דתורד קצירא ציה: שנה מויק. ועמד על ד' מאות: נוסן לו. כ"ה וזו כשעת הנוק ואין יכול ניזק לומר לו מן לי חלק שמיית שבו שזכיתי צו משעת הנוק וברשותי השבית: כחש כשעת העמדה בדין. ונותן לו חלק שמיית שבו שזכרשמו כחש. ולקמן פריך רישא לסיפא: ה"ג כולה ר' עקיבא היא וכשפיטמו. מויק לשור וחסר ממונו לשבויה הלכך לא שקיל ניזק בשבחה: אימא רישא שינה ניזק ועמד על ארבע מאות ולא חצי נוק וזו כשעת העמדה בדין * אתאן לר"ע * דאמר שותפי ניתור רישא רבי ישמעאל וסיפא ר"ע לא כולה ר"ע היא והכא במאי עסקינן * בשפיטמו אי בשפיטמו אישא שבה ועמד על ד' מאות וזו נותן לו כשעת הנוק אי בשפיטמו צריכא למימר אמר רב פפא רישא משכחת לה בין דפטמה פטומי בין דשבחה ממילא ואצטרך לאשמועינן דריכא דשבחה ממילא נותן לו כשעת הנוק סיפא לא משכחת לה אלא כשפטמו כחש כשעת העמדה בדין כחש מחמת מאי אילימא דכחשא מחמת מלאכה לימא ליה את מבחשת ואנא יהיבנא אמר רב אישי דכחש מחמת מכה דא"ל * קרנא דתורד קבירא ביה: מתני' שור שזה מאתים שנגה שור שזה מאתים ואין הגבילה יפה כלום אמר ר"מ על זה נאמר ומכרו את השור החי וחצו את כספו א"ל רבי יהודה וכן הלכה קיימת ומכרו את השור החי וחצו את כספו ולא קיימת וגם המת יחצונו ואיזה זה שור שזה מאתים שנגה שור שזה מאתים והגבילה יפה חמושים וזו שזה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת: נב' ת"ר שור שור מאתים שנגה שור שור מאתים והגבילה יפה חמושים וזו זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת בתורה דברי רבי יהודה אלא שור שור מאתים שנגה לשור שור ומכרו את השור החי וחצו את כספו אלא מה אני מקיים וגם את המת יחצונו פחת שפחתו מיתה מחצין בחי ומכדי רבי יהודה האי ועשרים וחמשה שקיל והאי מאה ועשרים וחמשה שקיל מאי בינייהו אמר רבא פחת נבילה איכא בינייהו רבי יהודה סבר פחת נבילה רבי יהודה חתם

ואפילו הויק עד שלא חב בעל חוב קדים ש"מ כ"ה ב"ה מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה לא לעולם אימא לך מה שגבה גבה ושאיני התם דא"ל אילו גבך הוה לא מינד הוה גבי ליה דהאי תורא דאוקן מיניה משתלמנא: ת"ר ישור שורה מאתים שנגה שור שורה מאתים והכל בו בחמשים וזו ושבה ועמד על ארבע מאות וזו שאלמלא * (לא) הויק היה עומד על שמונה מאות וזו: נותן כשעת הנוק יחש כשעת העמדה בדין השבח מויק נותן לו כשעת הנוק כחש כשעת העמדה בדין אמר מר שבה מויק נותן כשעת הנוק מני ר' ישמעאל היא דאמר * בעל חוב הוא וזווי הוא דמסיק ליה אימא סיפא כחש כשעת העמדה בדין * אתאן לר"ע * דאמר שותפי ניתור רישא רבי ישמעאל וסיפא ר"ע לא כולה ר"ע היא והכא במאי עסקינן * בשפיטמו אי בשפיטמו אישא שבה ועמד על ד' מאות וזו נותן לו כשעת הנוק אי בשפיטמו צריכא למימר אמר רב פפא רישא משכחת לה בין דפטמה פטומי בין דשבחה ממילא ואצטרך לאשמועינן דריכא דשבחה ממילא נותן לו כשעת הנוק סיפא לא משכחת לה אלא כשפטמו כחש כשעת העמדה בדין כחש מחמת מאי אילימא דכחשא מחמת מלאכה לימא ליה את מבחשת ואנא יהיבנא אמר רב אישי דכחש מחמת מכה דא"ל * קרנא דתורד קבירא ביה: מתני' שור שזה מאתים שנגה שור שזה מאתים ואין הגבילה יפה כלום אמר ר"מ על זה נאמר ומכרו את השור החי וחצו את כספו א"ל רבי יהודה וכן הלכה קיימת ומכרו את השור החי וחצו את כספו ולא קיימת וגם המת יחצונו ואיזה זה שור שזה מאתים שנגה שור שזה מאתים והגבילה יפה חמושים וזו שזה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת: נב' ת"ר שור שור מאתים שנגה שור שור מאתים והגבילה יפה חמושים וזו זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת בתורה דברי רבי יהודה אלא שור שור מאתים שנגה לשור שור ומכרו את השור החי וחצו את כספו אלא מה אני מקיים וגם את המת יחצונו פחת שפחתו מיתה מחצין בחי ומכדי רבי יהודה האי ועשרים וחמשה שקיל והאי מאה ועשרים וחמשה שקיל מאי בינייהו אמר רבא פחת נבילה איכא בינייהו רבי יהודה סבר פחת נבילה רבי יהודה חתם